

Misija NDI-a poziva na blagovremenu implementaciju izborne tehnologije uoči opštih izbora u Bosni i Hercegovini 2026. godine

19.06.2026.

Sarajevo, Bosna i Hercegovina - Nacionalni demokratski institut (NDI) danas je predstavio nalaze i preporuke svoje međunarodne misije za procjenu predizbornog procesa (PEAM) u Bosni i Hercegovini (BiH), ističući i mogućnosti i izazove sa kojima se zemlja suočava uoči opštih izbora zakazanih za 4. oktobar 2026. godine.

U periodu od 14. do 19. juna 2026. godine visoka delegacija posjetila je Sarajevo, Banjaluku i Mostar kako bi procijenila pripreme za izbore, ali i šire izbornu i političko okruženje i ponudila praktične preporuke koje bi se još uvijek mogle implementirati prije dana izbora.

Iako su do sada implementirani izbori generalno bili dobro administrirani, istovremeno su bili opterećeni polarizujućim etničkim podjelama i navodima o nepravilnostima od strane političkih učesnika. Konkretno, dugogodišnje i široko rasprostranjene zabrinutosti u vezi sa nezakonitim glasanjem, nepravilnim brojanjem glasačkih listića i manipulacijom rezultatima narušile su povjerenje javnosti u izbore. U takvim okolnostima, među biračima, civilnim društvom i političkim strankama širom BiH postoji gotovo univerzalna podrška korištenju novih tehnologija na dan izbora. Međutim, značajna kašnjenja u donošenju odluka koje bi omogućile njenu primjenu, ostavila su izbornim organima skraćen vremenski okvir za finalizaciju propisa, testiranje opreme, obuku izbornih službenika, edukaciju birača i izgradnju povjerenja među političkim učesnicima i javnošću.

„Upotreba novih tehnologija na dan izbora ima potencijal da pomogne u smanjenju široko rasprostranjenih zabrinutosti u vezi sa nezakonitim glasanjem, nepravilnim brojanjem glasačkih listića i manipulacijom rezultatima“, rekla je Tanja Fajon, bivša ministrica vanjskih i evropskih poslova Republike Slovenije i vođa delegacije, ističući potrebu da sve državne i entitetske institucije pruže podršku Centralnoj izbornoj komisiji (CIK). „Bez obzira na ishod ovih izbora, korištenje novih tehnologija na dan izbora može povećati povjerenje javnosti u proces i rezultate, što zauzvrat može šire ojačati demokratske institucije zemlje.“

Delegacija je takođe konstatovala da su političke stranke i organizacije civilnog društva izrazile ozbiljne zabrinutosti zbog nedostatka informacija o tome kako će nove tehnologije na dan izbora biti implementirane, kao i zbog ograničenog vremena koje je na raspolaganju za edukaciju birača o tome kako će one uticati na proces glasanja. Izražene su i zabrinutosti da bi nove tehnologije mogle zahtijevati izmjene izgleda glasačkog listića. Te potencijalne izmjene mogle bi

dovesti do toga da imena kandidata budu zamijenjena brojevima, što bi preferencijalno glasanje učinilo zbunjujućim i moglo dovesti do toga da birači budu faktički uskraćeni u ostvarivanju biračkog prava. Iako je vrijeme ograničeno, CIK je već započeo implementaciju novih tehnologija. U skladu s tim Komisija bi ova i druga pitanja trebala da rješava u konsultacijama sa političkim strankama i civilnim društvom.

Delegacija je dodatno prepoznala ključnu ulogu koju organizacije civilnog društva imaju u unapređenju transparentnosti, odgovornosti i integriteta izbora, uključujući angažovanje građanskih posmatrača radi procjene svih faza procesa, sprovođenje kampanja informisanja birača, praćenje zloupotrebe administrativnih resursa i javnih sredstava, promovisanje učešća žena i mladih, te praćenje onlajn informisanja i kampanje. Međutim, sagovornici su takođe istakli da i dalje postoje ozbiljne zabrinutosti u vezi sa neujednačenim i suženim prostorom za građansko djelovanje, kao i izazovi u finansiranju koji narušavaju autentično civilno društvo.

„Civilno društvo ima ključnu ulogu u podršci demokratskom procesu. Iako su izborne vlasti te koje sprovode izbore, transparentni, participativni i odgovorni izbori nisu mogući bez aktivnog učešća organizacija civilnog društva“, rekao je Richard L. Klein, NDI direktor za izbore. „Za oktobarske izbore, organizacije civilnog društva treba da budu važan partner izbornoj administraciji i političkim akterima.“

S obzirom na to da je do dana izbora ostalo samo nešto više od 100 dana, delegacija je pozvala sve aktere da se fokusiraju na praktične mjere koje se još mogu implementirati kako bi se ojačalo povjerenje javnosti u proces, te je predstavila sljedeće hitne preporuke:

- Sve institucije na državnom i entitetskom nivou treba hitno da pruže svu potrebnu podršku CIK-u za sprovođenje izbora i korištenje novih tehnologija na dan izbora.
- Iako odluka u konačnici pripada CIK-u, CIK treba da se konsultuje o implementaciji novih tehnologija sa svim političkim strankama i civilnim društvom.
- CIK treba da javnosti i svim izbornim akterima obezbijedi jasne vremenske rokove za implementaciju novih tehnologija, da blagovremeno i često ažurira informacije, te da uspostavi platforme za kontinuiranu saradnju sa svim političkim strankama i civilnim društvom.
- Imajući u vidu hitnu potrebu za sveobuhvatnom edukacijom birača, CIK, političke stranke i civilno društvo, kao i mediji, treba da se uključe u kampanju informisanja građana o tome kako će nove tehnologije uticati na glasanje, brojanje glasova i prenos rezultata na dan izbora.
- CIK treba da pruži detaljne informacije o korištenju novih tehnologija na dan izbora, uključujući broj birača čiji je identitet potvrđen biometrijskom identifikacijom i broj birača identifikovanih putem ručnih procedura za svako biračko mjesto.
- CIK treba da pojednostavi i smanji zahtjeve za akreditaciju građanskih posmatrača kako bi se uklonile nepotrebne prepreke, a u skladu sa izvještajem specijalnih izvjestilaca Ujedinjenih nacija, kojim se izborni posmatrači prepoznaju kao branioci ljudskih prava,

Pored ovih sažetih preporuka, cjeloviti izvještaj sadrži detaljne preporuke koje treba da pomognu da se osigura da svi građani koji imaju pravo glasa mogu glasati na dan izbora i da se njihovi glasovi računaju.

Delegaciju je predvodila Tanja Fajon, bivša ministarica vanjskih i evropskih poslova Republike Slovenije. Delegaciju su takođe činili Carsten Schürmann (Njemačka), stručnjak za izborne tehnologije i profesor računarskih nauka na IT Univerzitetu u Kopenhagenu; Natalia Slepuhin (Moldavija), građanska aktivistica i izvršna direktorica građanske organizacije Primăria Mea (Moja gradska uprava); Mark Stevens (Ujedinjeno Kraljevstvo), nezavisni stručnjak za izbore; Borislav Spasojević, viši savjetnik za Jugoistočnu Evropu pri Međunarodnom republikanskom institutu (IRI); i Richard L. Klein, NDI direktor za izbore.

Delegacija je svoj rad obavljala na strogo nestranačkoj osnovi, u skladu sa [Deklaracijom o načelima za međunarodno posmatranje izbora](#). Nalazi i preporuke dati su u odnosu na međunarodne i regionalne standarde za kredibilne izbore. Delegacija polazi od stava da izbori, pripadaju građanima i te da upravo građani, u konačnici, određuju kredibilitet izbornog procesa.

Tokom misije, delegacija se sastala sa širokim spektrom izbornih aktera u Sarajevu, Banjoj Luci i Mostaru, uključujući: Centralnu izbornu komisiju (CIK); Regulatornu agenciju za komunikacije (RAK); Agenciju za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini (AZLP), lidere političkih stranaka iz cijelog političkog spektra; predstavnike organizacija civilnog društva; nestranačke građanske posmatračice izbora; predstavnike medijske; te članove međunarodne i diplomatske zajednice.

Delegacija izražava zahvalnost svim sagovornicima na vremenu, otvorenosti i saradnji tokom misije. Rad delegacije omogućen je finansijskom podrškom Nacionalne zadužbine za demokratiju (NED). Nalazi i preporuke predstavljeni u ovom izvještaju isključivo odražavaju stavove NDI-a i članova delegacije.

###

Za medijske upite na engleskom jeziku, molimo kontaktirajte Paulinu Chavez Alonzo na adresu media@ndi.org. Za medijske upite na bosanskom, hrvatskom ili srpskom jeziku, molimo kontaktirajte Nenada Simovića na adresu nsimovic@ndi.org.